

ОБЛІК ПРОЦЕСУ ПОСТАЧАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

Сирцева С. В., кандидат економічних наук

Миколаївський національний аграрний університет

Процес постачання включає в себе закупівлю і організацію зовнішнього надходження матеріалів, компонентів чи готових продуктів від постачальника на виробничі чи інші підприємства, склади або роздрібні магазини. Іншими словами, процес постачання полягає в тому, що підприємство укладає договори з постачальниками на необхідні йому фактори виробництва, організовує доставку та складування виробничих запасів, проводить розрахунки з постачальникам за отримані товарно-матеріальні цінності. Під час цього процесу відбувається зміна активу з форми грошей на форму майна, призначеного для виробництва продукції або торгівельної діяльності.

Виходячи із цього, можна сказати, що основними об'єктами бухгалтерського обліку в процесі постачання є:

- розрахунки з постачальниками та іншими підприємствами й організаціями, які виникають у процесі постачання;
- витрати на здійснення процесу постачання;
- обсяг придбаних матеріальних цінностей (в натуральних і вартісному вимірниках [1]).

Важливим питанням процесу постачання за укладеними договорами є терміни й порядок постачання. Якщо договором передбачене постачання окремими партіями протягом терміну дії договору, але періоди поставок не визначені, постачання має здійснюватися рівномірними партіями помісячно, якщо інше не передбачено чинним законодавством, впливає із сутності зобов'язань чи звичаїв ділового обігу [2].

При укладанні договору поставки необхідно чітко виділяти два фактори, які матимуть вплив на відображення інформації у бухгалтерському та податковому обліку. А саме, мова йде про форму розрахунків за договором поставки (попередня чи наступна оплата) та момент переходу права власності за договором (у момент передачі матеріальних цінностей чи у момент їх оплати – повної чи часткової). ЦКУ принципі передбачається, що моментом набуття права власності є момент передачі майна (якщо інше не передбачено договором) (стаття 334 ЦКУ) [3].

У випадку попередньої оплати у покупця матеріальних цінностей у момент перерахування авансового платежу виникає право на податковий кредит з ПДВ відповідно до ст. 198 Податкового кодексу України [4]. Така ситуація з позицій податкового навантаження у принципі для покупця є прийнятною – оскільки дана операція не призводить ні до визнання доходів,

ні до визнання витрат для цілей оподаткування. Не зважаючи на вилучення із господарського обороту вільних грошових коштів як авансового платежу, підприємство має право на податковий кредит.

Негативним є лише виникнення упущених вигод та вплив даної операції на показники ліквідності і платоспроможності підприємства (особливо, якщо ці дії відбуваються у різних звітних періодах). За умови наступної оплати поставки покупець оприбутковує матеріальні цінності та одночасно отримує право на податковий кредит з ПДВ відповідно до ст. 198 ПКУ. За таких умов покупець має у наявності додаткові активи та не виникає зобов'язань зі сплати податків.

Методика відображення на рахунках господарських операцій з надходження матеріальних цінностей в значній мірі залежить і від прийнятого на підприємстві порядку їх оцінки. Матеріальні цінності, що надходять на підприємство також повинні оцінюватися за їх фактичною собівартістю, яка включає ціну придбання та витрати на доставку від місця покупки до місця безпосереднього використання. Так якщо величина першого доданка відома в момент надходження матеріалів (ціни мають бути вказані постачальником в рахунку-фактурі), то величина другого доданка може бути в момент надходження матеріалів відома не повністю.

Витрати процесу постачання повинні підлягати постійному і суворому обліку, оскільки поряд із іншими витратами мають вплив на формування кінцевого фінансового результату підприємства. Відсутність ними, у свою чергу неповне дослідження та вивчення цих витрат сприяє їх не контрольованості. Залежно від форми організації виду діяльності та існування різних бар'єрів у діяльності підприємства такі витрати можуть бути значними та суттєво впливати на управлінські рішення щодо подальшої діяльності. Саме тому ігнорувати та залишати поза увагою питання їх відображення в обліку не варто.

Отже, отримати необхідну інформацію про величину витрат процесу постачання можна за допомогою чітко організованої системи фінансового та управлінського обліку. На основі отриманої такої інформації у керівництва підприємства буде можливість оптимізувати розмір цих витрат.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зарудна Н. Я. Деякі аспекти організації обліку процесу постачання / Н. Я. Зарудна // Матеріали XI Всеукр. наук.-практ. заочної конф. [«Молода наука України. Перспективи та пріоритети розвитку»] (Одеса, 25–27 липня 2012 р.). – Одеса : Всеукр. громадське об'єднання «Нова освіта», 2012. – С. 47-51.

2. Теорія бухгалтерського обліку : монографія / [Л.В. Нападовська, М. Добія, Ш. Сандер, Р. Матезіч та ін.]; за заг. ред. Л.В. Нападовської. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 218 с.

3. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: від 18.03.2004 №1618-IV.— Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] :від 02.12.2010 р. № 2755-VI.— Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=34&nreg=2755-17>.